

Personatges

Prèvia

Pilotari

Primera partida

Vicent

Reme

Tomàs

Segona partida

Vicent

Fina

Tomàs

Val i lo altre

Pilotari

Prèvia

(Fosc. Se sent el so d'una pilota de vaqueta contra els murs d'un trinquet, la respiració dels jugadors, els crits avisant-se del tipus de colp –«volea!», «a l'aire!», «rebot!»...–, l'impacte contra les mans enrotllades, les soles de goma relliscant contra les lloses... El so va en augment fins que es fa ensordidor. De sobte, el silenci. Només llum per a il·luminar el PILOTARI, qui, posant-se esparadrap entre els dits i a la palma de la mà¹, parla.)

PILOTARI. Hi ha un moment en què la càtedra² ho veu clar; els autèntics aficionats³ tenen bon olfacte per detectar-lo. S'ha de vore molta pilota per a saber apreciar-ho bé, però

1. Arreglar-se les mans o «enrotllar-se» és quasi un ritual que du a terme el pilotari abans de cada partida. Fa falta vora una hora per a col·locar l'esparadrap, els trossets de cartó (a vegades, de cartes d'una baralla), els didals (segons la modalitat) i les xapes de metall que, en un conjunt ho mogeni i sovint unit per unes tires adhesives, aconsegueix minvar el dolor de l'impacte de la pilota de vaqueta contra les mans dels jugadors.

2. Nom que rep el conjunt d'aficionats a la pilota més entesos, atesa l'experiència que tenen com a espectadors. Les seues opinions es tenen en gran consideració.

3. «Persona a la qual agrada el joc i que sol freqüentar les partides». El mot *aficionat* es considera un castellanisme ja introduït en 1647, enfront de la forma genuïna *afeccionat*, que no s'usa en l'àmbit de la pilota (LLOPIS I BAUSET, 1999: 181).

després resulta senzill. Hi ha un moment en què algú llança la terrible sentència i els del voltant peguen la cabotada, sense res a afegir. Sí senyor, tota la raó té vosté, ací està. És com una constatació necessària que abstrau per un instant els espectadors i els posa davant d'una totalitat que encara no havien contemplat, pendents com estaven del vol de la vaqueta⁴, de les contorsions dels cossos suats. De sobte, es produeix l'instant de la clarividència amb la seua xicoteta dosi de pànic als estómacs. «Ací està la partida, ací, en este quinze⁵. Si el fan, poden encara guanyar; si el perden, al clot...». I pot ser que no estiga ací, pot ser que hi haja més oportunitats decisives a continuació, que encara quede molta partida –així ho desitja tot el públic–; pot ser, fins i tot, que l'equip que perda eixe quinze faça després una remuntada espectacular i, per què no, coses més sorprenents s'han vist en la pilota, aplegue a guanyar la partida. Però el moment ha existit, indiscutible, rotund. I el jugador, de nit a casa, tombat al llit amb la respiració asserenada i les cames plenes de formigues, sense deixar de pressionar-se els tendons de les mans, perquè fent-ho troba un estrany confort, un plaer dolorós al qual s'ha acostumat, repassa mentalment la partida. Els primers jocs que se n'han anat volant, massa ràpidament, quasi sense saber com. La llarga part central, amb menys errades i

4. Metonímia corrent per a referir-se a la pilota de vaqueta, feta amb pell de boví.

5. «Cada punt que s'aconsegueix en guanyar una jugada en el joc de pilota» (LLOPIS I BAUSET, 1999: 202). Per extensió, *quinze* també designa la porció de temps que es tarda a aconseguir-ne un de nou.

l'equip més afinat; amb els contraris fent-se forts al dau⁶ i no perdonant-ne una. Quinzes esgotadors, interminables, succeint-se. L'eternitat en forma de projectil a cent quilòmetres per hora fregant una corda gastada. «No la veig! On està?». I és aleshores quan se li presenta nítidament al cap, i el reviu des de fora de les lloses⁷, com si fora un espectador assentat al palquet⁸. El moment, el fotut moment on ha estat la partida tota. Eixe quinze que ha precipitat el desenllaç, que ha condemnat els blaus a la immobilitat en el marcador, que ha donat l'impuls imprescindible als rojos⁹, ja segurs de la victòria. I vol saber com, per què, què ha passat en eixe maleït instant. Vol entendre, analitzar, desconstruir. Creu que perfilar les imperfeccions l'ajudarà a conjurar-les un altre dia. I s'adorm tractant de revisar cada jugada, cada moviment, cada posició que han precedit l'instant transcendental de la partida. Com si les

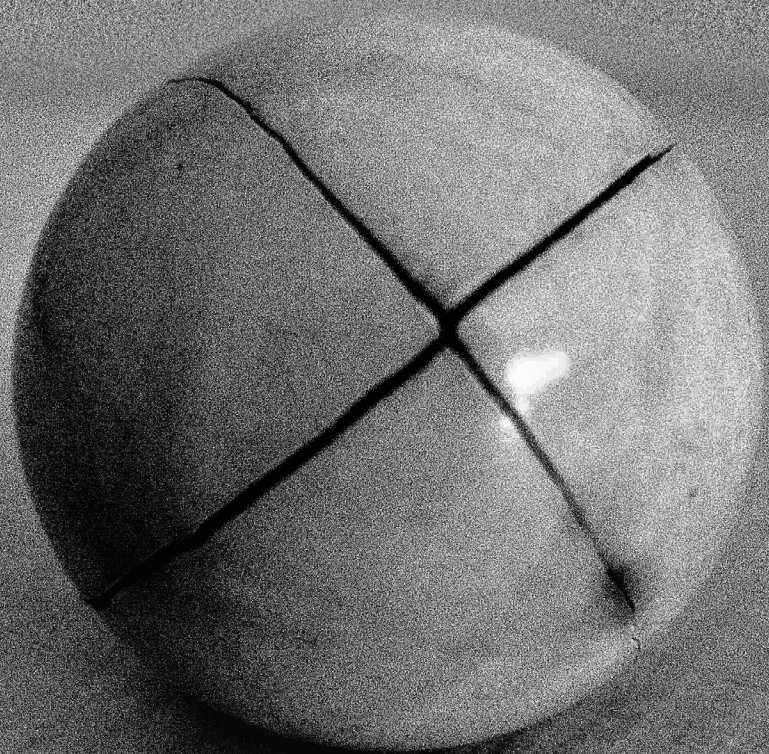
6. «Quadrat de tres metres de costat, situat a l'angle que forma l'escala amb el frontó de la part de dalt del trinquet» (LLOPIS I BAUSET, 1999: 187). A la modalitat d'escala i corda, la primera pilota de cada quinze ha de caure dins d'eixe quadrat per poder jugar-se. També s'anomena així a la mitat del camp de joc, delimitada per la corda central, que queda a la banda del dau. L'altra part s'anomena *rest*.

7. «El terra del trinquet» (LLOPIS I BAUSET, 1999: 195).

8. També anomenat *llotja de baix* o *llotgeta*, és l'«espai del trinquet destinat als aficionats, situat a la dreta del dau en l'angle que formen la muralla i el frontó» (AVL, 2010: 58).

9. Rojos i blaus són els colors dels dos adversaris que s'enfronten en tota partida de pilota, identificats pel color de la faixa. Tradicionalment, el pilotari o l'equip amb una trajectòria esportiva més bona porta el color roig. També s'adjudica el roig a l'equip que juga amb menys jugadors (dos per a tres), perquè així es reconeix l'atreviment de jugar en desigualtat numèrica.

eventualitats es pogueren dominar. Com si el mateix joc de la pilota poguera preveure's, tindre's sota control. Com si la vida no fora guanyar i perdre, en un caragol infinit. A vegades, senzillament, no podem fer més. I s'adorm, per fi, l'esgotat jugador. S'adorm. Mentre els tendons de les mans es relaxen i les formigues de les cames, quin goig, tornen totes al seu misteriós formiguer.

Primera partida

(S'il·lumina tot l'escenari. Bar d'un trinquet de poble;¹⁰ les parets decorades amb cartells vells de partides antigues. A una banda, la porta d'entrada al recinte de joc, amb una finestreta de vidre per a espigolar la partida. A una altra, la barra, amb una porteta practicable per a entrar i eixir de darrere, i una porta que comunica amb la cuina. VICENT entra al bar xiulant el tango de Carlos Gardel «Tomo y obligo».)

VICENT. Bona vesprada, perla! *(Entra carregat amb un cabàs.)*

REME. Xe, Cento. Com va la marxa?

VICENT. La marxa va de categoria. Mira si va bé que t'he portat un cabasset de pimentons i albergines, ale! Què et pareix?

10. Cal recordar que els bars dels trinquets han sigut, tradicionalment, l'entrada al trinquet pròpiament dit. Sense passar pel bar no es podia accedir al recinte de joc, que està comunicat per una porta de fusta amb l'espai de la cafeteria. Sovint, la porta té un vidre perquè els clients que hi ha al bar puguin seguir el desenvolupament de la partida. Si un jugador, des del rest, aconsegueix pegar-li a la porta amb la pilota, és quinze per a ell. També és freqüent que durant la partida, entre joc i joc, quan els jugadors canvien el dau pel rest i a la inversa, el públic entre i isca afanyant-se per eixa porta. El bar és el lloc d'encontre dels aficionats i l'avantsala imprescindible de tota partida. El paper de la dona en els bars ha sigut fonamental al llarg del segle xx i encara hui.

REME. Mel! Hum, quina oloreta més bona!

VICENT. Dona, tu diràs, acabat de collir...

REME. Els pimentons per a fer salmorra, que li agraden molt a Rafel, i les albergines, a la nit ja tinc sopar. Les talle ben fines, les passe per farina, fregidetes, i a taula.

VICENT. *Caguen* la mar, així les feia també la meua dona.

REME. *(Mentre deixa el cabàs dins la cuina i torna a la barra.)* Si a mi em va ensenyar ella! Tenia unes mans... Era la millor cuinera del poble.

VICENT. Ai, mare, ja ho crec...

REME. Et pose el bombonet?

VICENT. Sí senyora.

REME. Encara no ha vingut el company, eh?

VICENT. Eixe... Eixe està desaparegut últimament.

REME. No patisques, que a la partida del dimecres no ha faltat mai des que el conec. Això sí, ja està raret fa unes quantes setmanes.

VICENT. Raret... I amb més mala llet que de costum. Tinc en el cotxe un altre cabàs per a ell, a vore si se li'n passa.

REME. No et quedarà res per a tu, Cento...

VICENT. No ha de quedar-ne! Massa i tot. No veus que el xicon el tinc a Barcelona? I jo, amb una tomaca partida i un raig d'oli m'apanye.

REME. Ai, mare, quins hòmens, que ni un ou caigut saben fer-se. Serà possible?

VICENT. És que ens feu molta falta.

REME. Això ja ho sé jo, guapet, no cal que m'ho digues... *(Sent l'inici de la partida.)* Mira, ja va de bo.

VICENT. Ara entrarem, quan vinga Tomaset. Els primers jocs són a faves¹¹... *(S'adreça als aficionats que van entrant al trinquet.)* Pepico, encara em deus aquella vesprada de dòmino... Jo? Més que un tísic!... Ei, Palop, valent! Com va la cama?... Bé? Me n'alegre!... Sí, ja quedarem per a anar a fer espàrrecs... Quan vinga la temporada... No et faces el llonguis, Ximo, que et tinc calat!... Que li he tirat l'ull a les teues caderneres... Sí, home, sí, per a criar coloms estic jo, va, tira... Au, sí, ara entrem... Esperant-lo, no ho veus?... Ale, guardeu-nos el set i mig¹²...

REME. El bombó.

VICENT. Gràcies, bonica.

REME. No vos canseu de vore la partida al set i mig?

VICENT. Els costums són el que tenen. Si mon pare no m'haguera assentat sempre en eixe lloc...

REME. Jo, si poguera, m'assentaria prop de la corda, en el segon escaló, per vore bé el dau i cridar fort quan la pilota toque la corda¹³... Però he d'estar darrere de la barra!

VICENT. És molt esclau el bar, *vitat*? No et decideixes a deixar-ho?

11. Es diu quan, durant els jocs inicials i en les partides poc transcendents, els jugadors pilotegen per trobar-se còmodes en el joc i per testejar la pilota sense més pretensions que la d'anar calfant mentre es posen en marxa les travesses o apostes.

12. Més o menys, al bell mig de l'escala de quatre escalons que queda a la banda del rest, la mitat de la zona d'escala on està permès assentar-se durant les partides d'escala i corda.

13. Per a avisar al jutge que la pilota ha tocat la corda i que, per tant, el quinze és de l'altre. És freqüent i està completament normalitzada la intervenció del públic en els punts controvertits.

REME. Els costums són el que tenen. Si ma mare no m'haguera ficat sempre ací darrere...

VICENT. *Caguen* tot, Reme! (*Riuen.*) Si nasquérem ara, no seríem llaurador i ama d'un bar, eh?

REME. No ho seríem, tens raó.

VICENT. Però tampoc ens ha anat malament, no? Vull dir que hem sigut feliços, almenys no ens hem queixat massa.

REME. Això es diu conformisme, rei. Però sí, es pot dir que hem sigut feliços.

VICENT. Encara et veig ací, amb el davantal brodat i les trenes pels muscles, si estàs igualeta!

REME. Sí, igualeta del tot.

VICENT. I ta mare... «Reme, ves i porta més gel, ompli els plats de papes, passa el drap per les taules, no parles tant!».

REME. «El cabet en la faena!». Sempre la mateixa cançoneteta. Com si l'estiguera sentint. I jo només volia que eixir a passejar i prendre el sol amb les amigues, i estava del trinquet fins al monyo.

VICENT. I valenta, valenta com les pessetes! Perquè els hòmens d'abans eren molt pesats amb les xiques guapes, i tu els portaves a vaqueta a tots. Et tenien respecte.

REME. Quin remei! Açò era un món d'hòmens, m'havia de fer valdre.

VICENT. Però saps què en pense? Que en el fons tot allò era molt... Molt innocent i molt sa, i que la gent era tota molt ingènua... Jo què sé, estàvem una mica babaus, no? Em fa l'efecte que un xiquet d'ara sap més que un adult d'aquell temps.

REME. I encara com. No tornaria a eixa època ni per tots els diners del món.

VICENT. Ui! Jo tornaria demà mateix, tornaria, i em quedaria allí ben a gust...

REME. Cento, sempre has sigut un romàntic...

(Entra TOMÀS al bar.)

VICENT. Mira, tu, qui està ací! El meu Tomaset!

TOMÀS. Bona vesprada.

VICENT. Home, per fi et veig el pèl.

REME. Què et pose, Tomàs? Café?

VICENT. On t'amagues de matí? Que ja no esmorzes o què?

Amb el que t'agrada a tu l'entrepà de llomello i formatge...

No te'l deus fer en el bar eixe modern de la gasolinera?

Allò és tot menjar de mentira...

TOMÀS. Conyac.

(REME i VICENT es miren.)

REME. Conyac?

(TOMÀS li diu que sí amb el cap.)

VICENT. Redeu! Sí que vas fort.

REME. A manar.

VICENT. Conyac! Que has tingut un *susto* o què?

TOMÀS. Sí, dels grossos.

VICENT. Xe, vens bonico.

REME. (*Mentre li mesura en una copeta.*) Tu diràs.

TOMÀS. Bo.

VICENT. Tinc verdures per a tu, en el cotxe.

TOMÀS. Dona-li-les a Reme.

VICENT. Escolta, ja li n'he donat. Què et penses? Que no soc un cavaller?

TOMÀS. Un romancer és el que eres.

VICENT. I amb molta honra, que sempre t'he entretingut amb les meues historietes, o no?

TOMÀS. Hui no tinc ganes romanços.

VICENT. No, no... Hui, conyac.

TOMÀS. Xe, que no pot beure's u el que li rote?

VICENT. Sí, home, sí; si jo no dic res. Beu el que vulgues, com si vols fer-te un gintònic d'eixos que beuen ara els jóvens, que això està més roïn que... On estiga aquell vermut que ens féiem tu i jo els diumenges, eh?

REME. Açò és per a tu. M'ho ha deixat Peris.

TOMÀS. (*Agafa el bitllet de loteria, el mira i li'l vol tornar.*) Pren, te'l regale.

REME. No, gràcies, saps que no m'agraden els jocs d'atzar. No jugue mai.

TOMÀS. Un dia no et farà mal.

REME. Millor li ho dones a Cento, per haver-lo fet esperar.

VICENT. Ah! Vinga, que jo me'l guardaré. I si isquera, ens partim el premi entre els tres, com a bons germans. Què me'n dieu?

(REME i TOMÀS contesten al mateix temps.)

REME. Que no eixirà.

TOMÀS. Que és un trellat.

VICENT. Collons, que negatius! Ale, no patiu que m'ho quedaré tot jo i me n'aniré a... al Carnaval de Rio de Janeiro.

REME. Faries goig tu per allí, repartint pimentons i albergines a totes les xicones.

VICENT. Te'n vindries, Tomàs? Un fadrí i un viudo, en edat de criar els nets, ballant la samba. (*Fa com que balla.*)

TOMÀS. Tira! (*Refusant a VICENT.*)

VICENT. Ai, Tomaset, si tu i jo només sabem que ballar el pasdoble, i encara malament.

REME. No és veritat, que ell ballava molt bé en les festes del poble. I no només pasdobles; les cançons de moda les brodava. Me'n recorde molt bé. Tenia èxit entre les forasteres.

TOMÀS. Amb alguna me n'havia d'haver anat del poble.

VICENT. Sí, home, si t'allunyes dos quilòmetres i ja se t'entelen els ulls.

TOMÀS. Per això no me'n vaig anar. (*Mirant a REME.*)

VICENT. (*Parant l'orella.*) Allà dins ja porten uns quants jocs.

TOMÀS. Jo hui no entre.

VICENT. Home, els jugadors són jovenets, però poden fer bona partida. Hi ha u de Sueca que m'han dit que té bones manetes i...

TOMÀS. Hui em quede ací.

VICENT. Mare, que complicat que estàs...

TOMÀS. Jo no et dic a tu que no entres.

VICENT. A soles t'havia de deixar ací?

REME. A soles no es quedaria, escolta.

TOMÀS. No necessite companyia.

VICENT. Té igual, ací tindràs dos mussols fent-te-la.

TOMÀS. Mira que eres capçana, eh?

VICENT. He tingut bon mestre.

REME. Quinze net!¹⁴

VICENT. *Caguen* la mar... Serà possible açò? En la vida! (*Pensa.*) Fent memòria, només recorde una altra vesprada de dimecres que tu i jo no vam entrar a vore la partida, que ens vam quedar ací, al bar, com hui, fins que...

TOMÀS. (*Tallant a VICENT.*) Jo no recorde res.

VICENT. Jo sí, perfectament. Com si fora ara. Allà dins jugava un xiquet nou que havia vingut d'un poblet del costat de Xàtiva i li pegava com no s'havia vist mai. El gran Eusebio s'ho va vore molt agre. Va ser una partida de toca't el bas-to, de les que no s'obliden, de les que passen a la història de la pilota. Però tot això ho vam saber tu i jo després. Sí, després, perquè eixa vesprada...

TOMÀS. (*Tallant a VICENT.*) I això que t'havia dit que no em contares romanços.

REME. Xicons, voleu alguna cosa més?

TOMÀS. Posa'm un altre ditet. (*REME li mesura el conyac en el mateix got.*)

14. Així està el marcador quan, en un joc, un equip ha guanyat un quinze i l'altre encara no n'ha fet cap.

REME. Ale, estic dins arreglant els entrepans de després. Si ve algú, em pegueu un crit.

VICENT. No patisques, que ací estem nosaltres vetlant armes.

REME. Mentre no vos mengueu tot el cacau...

(*REME entra a la cuina.*)

TOMÀS. Mare de Déu, quina despeçonada¹⁵ estan fent eixos xiquets, no ho sents? Quant de desperdici¹⁶!

VICENT. (*Guaita.*) No, home, ara quan calfen bé, voràs.

TOMÀS. No res. Ja no es fan partides com les d'abans.

VICENT. Torna-li la trompa al xic... Ja saps el que pense: que bona i roïna n'hi ha hagut de pilota en totes les èpoques. No m'agrada tirar per terra els pilotaris d'ara només per haver vist més pilota que tots ells junts.

TOMÀS. Ja ho sé, ja. Si t'ho dic per fer-te la mà.

VICENT. Estàs hui punyeteret, eh? Tot és buscar-me muralla i careta.¹⁷

TOMÀS. Haver entrat dins.

15. Es diu quan una partida se'n va ràpidament perquè hi ha moltes errades en el joc i no té la qualitat que espera el públic.

16. «Conjunt de defectes que un jugador jove ha de corregir» (LLOPIS I BAUSET, 1999: 188).

17. La jugada en la qual el pilotari colpeja la pilota contra la muralla del trinquet (la paret llarga sense escalons) perquè impacte després en la careta (part de baix del primer escaló) és complicada de tornar perquè les pilotes creuades i que toquen les parets del trinquet solen enganyar el jugador contrari.

VICENT. Mira, ara ve Mateu... (TOMÀS el saluda amb un moviment del cap i el gest.) Xe, que fas tard, xe... Sí, ací estem, confessant-nos... Ale...

TOMÀS. Mateu sempre arriba a mitjan partida. Tota la vida, collons, des dels deu anys.

VICENT. Tu per què creus que deu ser?

TOMÀS. Està molt clar. Perquè el cul li pesa una arrova.

VICENT. Hòstia, és veritat, té un pandero com un bombo, i des de ben menut. Encara me'n recorde d'haver-lo alçat per dalt la tàpia del cementeri i no poder sostindre'l entre quatre.

TOMÀS. No ha guanyat una travessa¹⁸ mai, tu, però té més afició a jugar-se els vint eurets cada setmana que cap postor fort un bon pilot de bitllets.

VICENT. I molt bé que fa Mateu, que la il·lusió no s'ha de perdre mai. I ara que no queden postors forts, tot siga que no acabe Mateu fent-se un lloc en el palquet jugant-se només que vint euros.¹⁹

TOMÀS. Ara que dius... Ja no me'n recordava de quan anàvem al cementeri de nit, de xiquets, a jugar a amagar-nos entre els clots i les creus de pedra.

VICENT. Doncs a mi no se m'han oblidat eixes diversions, perquè tinc gravada a foc la careta de fill de puta del guàr-

18. A la pilota, les apostes reben el nom de *travesses*. El *postor* és la «persona que fa postures, que ofereix diners i condicions per a fer travesses, les quals han de ser acceptades per altres afeccionats» (LLOPIS I BAUSET, 1999: 201).

19. Els postors forts, tradicionalment, han tingut el lloc reservat a la llotja de baix dels trinquets.

dia aquell que ens acaçava, amb l'escopeta de perdigons de sal, per entremig dels tarongers, una nit que ens va pillar botant les tàpies. Va ser quan el pobre Miliet, que ja estava coixo per la pòlio, va entropessar en la séquia i aquell malparit del guàrdia el va agarrar per les orelles. Recordes? Tu et vas frenar en sec, Tomàs, i això que tenies les millors comes per a fugir, ja ho crec. Et vas parar de colp. I vas tornar arrere perquè no volies deixar a soles a Miliet, que plorava com un gat acovardit. La resta vam seguir corrent com a desficaciats, però jo em vaig girar uns segons, només uns segonets, per vore una estampa que tinc ací dins, ben guardada: a la llum d'una lluna enorme, el guàrdia subjectava el plorós Miliet amb més mala llet que un dimoni i tu t'acostaves als dos caminant, tan tranquil. Quins collons que vas tindre, redeu!

TOMÀS. En aquells moments no ens feia por res. Res.

VICENT. I ara tampoc, mira tu.

TOMÀS. Què dius! Ara només som uns vells. I tot ens fa tremolar.

VICENT. No, home, no. Qui tinga por, que es compre un gos, no diuen això? A més, que no tornaries tu ara a defendre a Miliet? A encarar-te al guàrdia aquell i suportar la galtada que et va arrear? Sí, home, sí. Els valents sempre ho són.

TOMÀS. Mira, millor deixa't estar de Miliet.

VICENT. Sí, tens raó, que alguns disgusts més que el d'eixa nit del cementeri ens ha costat el coixo dels collons.

TOMÀS. El cementeri antic... Era prou irrespectuós allò d'anar xafant sense miraments les tombes dels morts, no creus?

VICENT. A quin sant! Si així els féiem companyia, que allà estaven molt a soles, les pobres animetes, i els agradava la nostra escama i rebombori, segur.

TOMÀS. Què deu ser dels ossos d'aquella gent, ara que han fet el cementeri nou al poble?

VICENT. Ui, en un ossari estan tots, ben mesclats. Ja no hi ha bàndols ni enemics ni res de res. Tots a una.

TOMÀS. Tu no t'estimes més que et cremen?

VICENT. Home, això no ho he pensat encara. Dic jo que al remat manaré que em facen el que fan a tots. Que tiren el cos dins del nínxol i que vinga Pasqual l'obrer amb la paleta i els rajols. Amb un poc de sort em lluirà millor la tomba que la paret de la cuina, que me la va deixar plena de bonys, el cabronet.

TOMÀS. Tot t'ho prens a broma, hòstia.

VICENT. I què vols, que m'ho prenga com un drama? Si intenté posar-me trist, em ve al pensament el culot de Mateu travessat per un perdigó de sal i ja m'entren ganes de riure. Sempre he sigut així.

TOMÀS. És veritat, per això feies riure a totes les xiques del poble. A Reme sobretot. Cap xic de la colla li feia tanta gràcia com tu.

VICENT. Sí. Es reia amb mi, o de mi, ves tu a saber... Però et volia a tu.

TOMÀS. Calla!

(REME ix de la cuina i s'acosta a la barra.)

REME. Ei, com aneu per ací? Necessiteu alguna coseta?

VICENT. Sí, reina, que ens tragues l'herberet, que em pareix a mi que hui no hi ha pilota, hi ha tertúlia.

REME. Vaja, home. La sort que teniu és que ma mare està en el cel o... ves a saber on! I no tafanejant per ací pel bar. Perquè ja sabeu que els hòmens xarradors no li agradaven gens ni mica.

VICENT. Ja, ja, la senyora Fina, que de fina no tenia més que el nom.

REME. Els meus cosins l'anomenaven la Quarantamula, figura't la por que li tenien.

TOMÀS. Va, deixeu els morts tranquils.

REME. Tens raó, Tomàs. Millor... Millor parlem dels vius, vols? Adés ho comentava amb Vicent. I com que hi ha confiança des de fa massa anys, t'ho dic sense rodejos: et trobe decaigut, amb pocs ànims, tristot. Un home que sempre ha tingut tanta espenta... La veritat és que estic estranyada. I ara que estem els tres a soles, com quan érem menuts, volia dir-te que si necessites qualsevol cosa, saps que...

TOMÀS. Què he de necessitar, dona? Estic bé. Sobren els complits, va! Parlem d'una altra cosa.

REME. Parlem del que parlem.

TOMÀS. No em dona la gana! Ho he dit clar?

VICENT. Escolta, Tomàs, no sigues tan burro, collons! Reme té raó. I crec que tu també ho saps. Fa un temps que estàs desaparegut i quan tornes...

TOMÀS. Em demane un conyac, no?

VICENT. No és això, home, és que...

REME. Tomàs, ens fas patir. Tan estrany et pareix?

TOMÀS. Està bé, pregue disculpes als patidors. A la pròxima entraré al bar ballant les danses carregat de postisses, mi-llor així?

REME. Eixa amargor, eixe sarcasme...

TOMÀS. El desencant el porte damunt des de ja fa molts anys, no és d'ara, Reme.

(Se sent el so d'avís d'un microones. REME torna a entrar dins la cuina.)

VICENT. Però què et passa? Està preocupada per tu i li les tornes totes tallant corda²⁰... Què tens?

TOMÀS. La boca plena de dents.

VICENT. Quin pardal, tota la vida has sigut igual.

TOMÀS. Vicent, tu vols canviar-te el cotxe?

VICENT. Jo? Això ara a quin sant ve? Ni pensar-ho, jo m'apanyo amb eixe trasto vell, vaig poc a gust.

TOMÀS. I el meu cotxe, no t'apanya?

VICENT. El teu cotxe? Que vols vendre'l? T'avise que no tinc un clau.

TOMÀS. No et costaria res.

VICENT. Barata agarrar? Però si el vas comprar fa tres o quatre anys, home, si està novet! Va, tira. De veres que estàs com una regadora; primer li pegues eixe escardussó a la

20. Tallar corda és «llançar una pilota arran de corda i amb potència» (LLOPIS I BAUSET, 1999: 204). El contrari ha de reaccionar ràpidament i amb força per poder tornar-la.

pobra Reme i ara m'ixes per peteneres amb el cotxe. No t'entenc, saps?

(Torna REME amb la botella d'herber, la deixa al taulell i vol tornar-se'n cap a dins.)

TOMÀS. Reme! Reme, espera, no te n'entres encara. Escolta... Perdona si t'he ofés. Però estic bé i no vull que patiu de res. De veres. (REME segueix esperant més disculpa, i VICENT també.) S'agraeix... tanta preocupació per part vostra. Però no cal. I... xe, ja ho teniu bé, no?

REME. *(Rient.)* Quina poca traça per a demanar disculpes, mare! *(Li agafa les mans per damunt del taulell.)* Però perdonat estàs. I a les copetes convida jo.

VICENT. D'això res, no veus que prompte estaré forrat? (REME i TOMÀS se solten les mans. REME posa una copeta a cada amic.) Com el numeret de loteria l'he de cobrar jo només, que li heu fet tants ascós... Quines cares fareu en vore'm entrar ací carregat de rellotge d'or, sabates italianes i americana de disseny.

REME. Que mal que et pararia anar tot mudadot, Vicent! El Cento senzill de sempre, amb el perfum de l'horta i la pell impregnada de sol, és el que dona alegria trobar-se per ací.

VICENT. Ai, Reme, que bé que ho arregles tot, filla! Sempre has sigut molt artista. No m'estranya gens que tingueres pretendents fins en la sopa quan érem jovenets. La veritat és que mai sabré per què vas triar a Rafel d'entre tots.

REME. És molt simple, Vicent. Perquè era l'únic que em podia arrancar del bar i del poble. I ja veus: ací estic, ben arrelada.

TOMÀS. Ací estàs i que siga per molts anys. (*Alça la copeta.*)

REME. Gràcies. (*Silenci.*) Celebrem-ho, va. (*S'ompli una copeta també per a ella.*)

VICENT. El què?

REME. Això, que estem ací i que per molts anys. (*Se sent una gran ovació i aplaudiments.*) I que dins pareix que fan bona partida, però a nosaltres ens té igual, perquè estem ací tan a gust.

VICENT. Reme, fes-me un favor: no canvies mai, reina.

REME. Ni tu. Ni tu tampoc, Tomàs. (*Fan xocar les copetes i beuen.*)

VICENT. Ah! Boníssim! (*Deixa la copa al taulell.*) Vaig a vore com va l'assumpte. (*Guaita per la finestreta de la porta que comunica amb el recinte de joc. Mentrestant, TOMÀS i REME es miren.*) Ai, mare, partida curta. Si ja estan 40 iguals²¹! I Mateu més roig que una tomaca, com si anara a explotar-li el cap. Deu haver jugat més de vint euros, eixe porc senglar? No crec, que la dona el marmola en arribar a casa! Bonica és... Tu també marmoles a Rafel, Reme?

REME. Jo? No. Jo el deixe estar i en pau.

TOMÀS. Bé que fas.

21. Igualats en el marcador a 40. Els jocs de la pilota comencen 15 iguals i van sumant de cinc en cinc (15-20, 15-25, 20-25, 25-25...) fins que un dels dos equips arriba a 60.

VICENT. A Tomàs sí que no l'ha marmolat mai ningú, mira. Com que sempre ha sigut fadrí, ha entrat i ha eixit de sa casa sense donar explicacions.

TOMÀS. Ja veus! I tu també, que la pobra Teresa era més bona que el pa.

VICENT. Això és veritat. Però parlàvem de tu...

(*Se sent una ovació forta i aplaudiments dins del trinquet.*)

TOMÀS. Algú ha arribat a 45.

VICENT. No hi ha un altre fent-se el desentés!

REME. Tu deixa'l tranquil. No veus que encara té bona planta? El dia que menys pensem, ens entra ací amb una xicona penjada del braç.

TOMÀS. Em pareix a mi que no.

REME. Xe, perquè no voldràs. Al poble encara queden fadri-nes ben templades. I viudes no vull ni dir-te les que hi ha. Encara que eixes, quan tasten un poquet de llibertat, es transformen en oronetes i resulta difícil capturar-les de nou.

TOMÀS. Elles em donen la raó: com millor s'està és a soles. Cap responsabilitat, cap patiment, gens de tristor.

VICENT. Això no se sap mai. També hi ha d'alegries i satisfaccions en la família. Jo no em penedisc d'haver-me unit a Teresa, que massa prompte em va deixar, la pobra. I almenys ara em queda el meu Jaume, que té els mateixets gestos que sa mare, clavadets!

TOMÀS. No sé com pots saber-ho.

VICENT. Com?

TOMÀS. Sí, que no sé com pots dir això amb tanta seguretat; tal vegada els gestos del teu fill han canviat i ja no s'assemblen als de Teresa.

VICENT. Què?

TOMÀS. Fa un grapat de temps que no el veus, que no s'acosta per ací, pel poble on va nèixer i créixer...

REME. Bé, això és normal, els jóvens són tots iguals. Els meus tres també estan sempre amunt i avall, que no els veiem el pèl...

VICENT. No, té raó Tomàs. El meu Jaume... el meu més que els altres, està desaparegut. Ja no recorde l'últim dia que em va telefonar. I si el busque jo, ni tan sols contesta. A vegades pense que no em vol gens.

REME. Això no, Vicent. Clar que et vol. Tornarà quan menys ho penses.

TOMÀS. Al remat, acabem tots a soles. I jo m'he estalviat despeses i maldecaps.

REME. Si trobes consol pensant així, enhorabona.

TOMÀS. A mi ja no em consola res.

REME. Si trobes consol en l'amargor, avant. Però no amargues els que més et volen.

TOMÀS. No volia ofendre ningú. Però estic fart de tanta mentida. La família és una invenció com una altra. Al món estem a soletes i qui no vulga vore-ho, que espavile.

REME. Estàs apanyant-ho de categoria, Tomàs, de veres.

TOMÀS. Cento em coneix massa, sap com pense.

REME. Mon pare parlava poc, el tio Mirlo, el recordeu? Però quan una persona era com tu, Tomàs, sempre deia: eixe és més burro que un solc d'herba. I em pense que no hi ha millor manera de definir-te. Vaig cap a dins, que tinc faena.

(Abans d'entrar a la cuina, REME toca el braç de VICENT amb afecte.)

TOMÀS. Hui estic rebent bones nesples de Reme. Deu ser que me les meresc. (VICENT *calla*.) Cento, ja ho has sentit: més burro que un solc d'herba. No em faces cas. Jaume vindrà qualsevol dia; deu estar enamorat d'alguna xicona guapa que li fa oblidar-se del *vellanco* de son pare. Ja saps com s'agafen de fort eixes coses a segons quines edats. Després et fas major i t'adones que tot són faules i enganyabovos, però de jove et creues que tot és possible i tens milanta somnis en el cap. (*Més silenci de VICENT.*) No parles?

VICENT. Pensava en això que diu Reme. En això que estàs amargat. I tractava d'entendre d'on et ve tanta malícia.

TOMÀS. No cal que em digues el que et ronda per eixe cap de suro, que ja t'ho dic jo. La vesprada que no vam entrar a vore jugar el Genovés. La vesprada que Eusebio s'ho va vore agre, molt agre, com tot el món ens va contar després. Perquè aquell xiquet desconegut les encalava sense

parar en la galeria²² i més enllà encara, que hagueren pogut recórrer dos trinquets sencers de la potència que duïen les pilotes que li eixien de la mà...

VICENT. Escolta, bonico: cap de suro tu! Si m'hagueres deixat contar-li la veritat... Si m'hagueres deixat explicar-li per què vas desaparèixer com el fum aquella vesprada. Capçana, més que capçana! Si haguera sabut Reme on vas passar aquella nit.

TOMÀS. No hauríem solucionat res. Ni hauria canviat res. Ella ja s'havia compromés amb Rafel i estava preparant-se les maletes per a fugir d'ací, que era el que de veritat desitjava...

VICENT. Encara que després li eixira malament la jugada, perquè...

TOMÀS. Com anaves a dir-li que...? Trencar-li les expectatives perquè es quedara papant mosques al meu costat, de trinet en trinet?

VICENT. En un trinet està ara, ja ho veus. I per molts anys, segons hem brindat.

TOMÀS. I, sobretot, que no era un tema que poguera anar contant-se tan obertament...

VICENT. Sí, home, com que no ho sabia ja tot el poble! (TOMÀS li fa un senyal perquè no parle fort, que REME està a la cuina.) Si es va escampar en unes setmanes... Ella mateixa ho va saber per sa mare i no sé si va passar tres o qua-

22. «Lloc del trinet destinat al públic, situat a la part superior dels frontons» (LLOPIS I BAUSET, 1999: 192). Encalar la pilota és llançar-la a les galeries del trinet sense que en torne.

tre nits plorant. Perquè pensava que t'havies estimat més anar a jugar una partida al poble del costat que dur-la al ball, convençuda que t'interessava més la pilota que ella. I ja saps que la pobra estava de la pilota fins a la coroneta, des de menuda ací dins clavada. Entrant gel per als despistats que rebien una pilotada al cap, parant gots de cassalla i netejant les vostres dutxes.

TOMÀS. Per això, Cento. Per això mateix no vaig voler dir-li res. Era millor que es casara amb Rafel i escampara el poll. Al remat, amb mi, ja veus on haguera anat a parar.

VICENT. No molt lluny d'on està ara.

TOMÀS. Això no podia saber-ho ningú. Si fórem capaços de preveure el futur, pocs valents s'esperarien al rebot²³.

CENTO. El que no comprenc és com, després de tants anys sense voler que parlàrem d'aquella vesprada, hui, de sobte...

TOMÀS. (*S'acosta a mirar el marcador pel vidre de la porteta que comunica amb el trinet.*) Estan 50 iguals i a dos²⁴.

23. «Jugada en la qual la pilota és colpejada després de pegar al frontó, ja siga a l'aire o al primer bot» (LLOPIS I BAUSET, 1999: 203). La paret del frontó pot produir canvis inesperats en la trajectòria de la pilota, que el pilotari és incapaç de preveure i que, a vegades, decanten el quinze cap a l'equip contrari. Per això és menys arriscat no esperar-se al rebot, si és possible.

24. «Empat que es produeix quan els dos equips han aconseguit dos quinzes en un mateix joc, és a dir, quan van trenta per trenta» (LLOPIS I BAUSET, 1999: 188). Després del 30, i abans d'acabar el joc, cal passar pel «val». Però l'equip (o pilotari) que el fa, pot perdre'l i tornar a 30 en el marcador si l'equip contrari l'alcansa. Així, es pot estar guanyant i perdent vals durant una estona llarga. Fins que algun equip faci seu el joc i s'anote el punt. Si estan 50 iguals, el pròxim marcador serà 55-50, amb l'equip que va guanyant situat a un sol joc per a endur-se la partida.

VICENT. Vaja, tornes a ser tu, canviant de pilota²⁵. (Silenci.)
La partida se n'ha anat de pressa al principi, però ara està costant-los acabar.

TOMÀS. Els finals sempre són durs.

VICENT. Alguns més que altres, que els dos hem vist partides en què, qui va perdent, afluixa els matxos i allà davant també plou.

TOMÀS. És que bregar esgota.

VICENT. Clar, però l'afició vol això, vol guerra fins a l'últim quinze. Perquè la màgia està en no saber mai el que pot passar, que s'han vist remuntades quan tot estava perdut.

TOMÀS. També s'ha vist deixar-se caure a més d'un. Perquè els jugadors són humans. I el val i lo altre²⁶ és molt temptador si el teu està llunyà. Qui perd, també descansa.

VICENT. Home! Tu no eres així quan jugaves.

TOMÀS. Jo no jugava una merda.

VICENT. No és veritat. Jugaves de categoria. No només t'nies força, és que sabies col·locar-la²⁷, dur-la on podia fer mal. Bons braços i el cap gelat, què més es pot demanar?
El que passa és que...

TOMÀS. Què?

25. Si el jugador està al dau, pot fer un canvi de pilota entre quinze i quinze, i agafar la que més li convinga de l'anomenat *caixonet de les pilotes*.

26. L'equip que té *val* al marcador es troba en la puntuació prèvia per a guanyar un joc. Si està a *val* i *lo altre* és perquè es troba a 55 al marcador i a només un quinze de guanyar la partida.

27. «Enviar la pilota a un amagatall o allà on el jugador contrari no puga tornar-la o li siga difícil» (LLOPIS I BAUSET, 1999: 189).

VICENT. Que vas tindre mala sort, Tomaset, això passa. Que et vas espatllar massa jove? Cert. Però has sigut un feridor²⁸ de primera, i fins no fa tant. I la gent del trinquet t'ha estimat molt, això és el més important.

TOMÀS. Feridor... Has conegut alguna volta un xiquet que vulga ser feridor?

VICENT. Ara sí que m'has fotut! Tots els xiquets volen ser com el Genovés, això no cal ni dir-ho. Però es veu que van trencar el motle amb ell, mira.

TOMÀS. A més, que jo em vaig fer feridor perquè no podia fer altra cosa, perquè ja no podia jugar.

VICENT. Ja ho sé, Tomaset. Però, per què vols pegar-li voltes ara? La vida l'hem agarrada com ens ha vingut, i prou. Que en el joc de la vida ningú et canta com és millor pegar-li²⁹. Tu mateix ho has dit adés: a voltes, t'esperes al rebot i t'ix torta. Mai se sap.

TOMÀS. I es veu que jo jugava sense tamborí³⁰ i amb la paret plena de forats.

28. Jugador que s'encarrega de ferir, és a dir, de «colpejar la pilota per a posar-la en joc amb l'obligació de col·locar-la dins del dau» (AVL, 2010: 44). També se'n diu *fer la ferida*.

29. Com sí que és freqüent durant el joc de la pilota: els pilotaris d'un mateix equip s'aconsellen els colps uns a altres, els feridors també poden cantar als jugadors i, fins i tot, els espectadors col·laboren advertint el millor tipus de colp per a una jugada.

30. «Xamfrà de 25 cm de base i 25 cm d'altura que, tant en la banda del rest com en la del dau, mata l'angle que fan els frontons amb el terra del trinquet» (AVL, 2010: 87). A la modalitat d'escala i corda, el tamborí és aire: si la pilota el colpeja, després encara pot botar una vegada contra les lloses.

VICENT. Com tots, Tomàs, com tots. Què et penses?

TOMÀS. En fi, com que ara només ens queden records...

VICENT. Records? Records i, sobretot, açò. Este moment. El present. La conversa entre tu i jo, al nostre bar de sempre. Reme fent a la cuina els entrepans, amb l'oloreta de carn torrada i allioli que ens arriba al nas i ens obri l'apetit, i els xics jóvens que estan ara dins, pegant-li, començant, com tu i jo vam començar a viure ja fa uns quants anys. Perquè ahí està la gràcia. En viure, què collons. En viure. En disfrutar de les coses xicotetes i aprofitar cada minut bo que passem. Perquè a vegades, senzillament, no podem fer més. I està bé que siga així. (VICENT *observa a TOMÀS, afectat.*) Tomàs, què et passa?

TOMÀS. No res, no res...

VICENT. Home, jo tampoc volia emocionar-te...

TOMÀS. Cento, tu sempre fent-me costat. Quan em vaig espatllar el muscle i ja no podia jugar i se m'emportaven tots els dimonis. Quan la boda de Reme... no cal que et diga res. I quan em va pegar pel conyac. (*Agafa la copa on ha begut.*) Sí, també quan em va pegar pel conyac i anava mig bufat pels carrers del poble fent el moniato, bramant com una tonyina. Quina vergonya! I quins anys que et vaig donar! I tu, amb tota la paciència del món, em vas adreçar, vas parlar amb tots, perquè tota la gent t'apreciava, i t'aprecia...

VICENT. I a tu també, mira el caracollons!

TOMÀS. I vaig tornar als trinquets, en un paper modest, no cal ni dir-ho, però que m'ha permés viure dignament. Mentre aquella estava en França. I Miliet, per ací, fent la

mà, que ausades que ens ha donat pel sac... Fins que va passar el que pareixia que no havia de passar mai: es va morir el tio Francisco, va tornar la «franceseta», ja feta una mare, i Miliet va poder deixar quieta la cama coixa més desficiosa del món.

VICENT. Redéu, Tomàs. De tot allò fa... quaranta anys? Mai has volgut comentar ni pruna. Ho tenies colgat i ben colgat, o almenys això pareixia. I va, i hui, aboques tot el pot³¹. Tu no estàs bé!

TOMÀS. No. No massa. Adés m'has preguntat «què tens?», i jo t'he retrucat «la boca plena de dents». Bé. He de dir-te que... tinc un poc més que això.

VICENT. Anem a vore, deixa'm fer-te una proposta que et canviarà la cara. Si estàs una mica deprimit, i no seria la primera vegada, podríem fer un viatge junts, què et pareix? No hem eixit massa del poble, la veritat siga dita, i no estaria gens malament vore un poc de món abans d'acabar invàlids jugant al xamelo davant del braser. Podríem passar per Barcelona i fer una visiteta al meu fill, i comprovar si el que dius tu de la xica guapa és cert. Allò de Rio de Janeiro, ho veig més complicat. La loteria no crec que ens isca, si vols que et siga sincer. Però carnes-toltes també en fan per ací prop i...

TOMÀS. (*Tallant a VICENT.*) Vicent. Vicent, escolta, calla un poquet. Escolta i no digues res. Ja fa un temps que em venia

31. Es diu que un postor *aboca el pot* quan decideix invertir tots els diners en una travessa determinada.

trobant dèbil, cansat. Deuen ser els anys, em deia, perquè pilotejar desgasta i ens deixa el cos ple d'assentades³². Que ja no som uns xiquets. I el pas del temps passa factura. No vaig fer cas. No volia fer cas. Però fa tres setmanes vaig anar a fer-me unes proves i amb els resultats en la mà vaig saber... el que tinc. I no és res bo. No duraré massa, Cento. Per això... per això vull que acceptes el cotxe i que et faça profit. La casa no, que serà per als meus nebots, a vore si no em maleïxen massa quan estiga a l'altra banda de la tàpia del cementeri. I els diners que tinc estalviats, m'agradaria que... que Reme els acceptara, perquè puga traspasar açò ja d'una i tastar una mica d'eixa llibertat que... sempre ha volgut.

(REME entra amb una safata a la mà.)

REME. Mireu, perquè després digueu que no vos vull. He fregit unes talladetes d'albergina per a vosaltres dos. Ale, agarreu-ne, vinga, que encara estan calentetes, va... Però, què teniu? Tomàs? Cento? Tomàs?

(Se sent l'ovació final de la partida. Dins del trinquet ha tingut lloc l'últim quinze. I ja se sent l'enrenou de la gent eixint cap al bar a demanar cafés i entrepans. L'escenari va enfosquint-se fins que els personatges queden

32. «Lesió que es produeix als artells de la mà i que consisteix en un esquinçament intern del palmell que impossibilita de jugar la pilota en aquell punt determinat» (LLOPIS I BAUSET, 1999: 182).

engolits per l'obscuritat. Se sent complet el tango de Carlos Gardel «Tomo y obligo» –idealment, interpretat en directe per un tanguista amb guitarra. Tot seguit, emergeix de la foscor Reme, llevant-se el davantal.)

REME. Quan era xicoteta, mon pare sempre em deia que els hòmens de la pilota s'anomenen cavallers³³. Jo me'ls figurava amb armadura, escut i espasa; tot allò tan heroic dels contes de fades. I no comprenia per què feien olor de tabac i passaven el dia estralejant i dient barbaritats amb un nuvolet en la mà, recolzats a la barra del bar on vaig créixer. La meua padrina em va regalar un llibre de contes per a la comunió. Tenia unes estampes molt boniques, emmarcades en fil d'or. Passava les hores admirant els dibuixos i resseguint la filigrana daurada amb el dit. M'agradava especialment el dibuix d'un cavaller tot dret dalt del seu cavall amb llargues crins negres. El mirava i pensava: «El cavall corre de pressa, el cavall és molt veloç, el cavall em podria traure d'ací, però

33. Mot que designa tant als aficionats com als jugadors en el món de la pilota valenciana. En els seus orígens medievals (vinculats a l'arribada a terres valencianes amb la reconquesta cristiana de Jaume I), la pilota era un esport practicat per nobles, per cavallers. Prompte va formar part de les aficions del poble ras. Amb el pas del temps, els nobles abandonaren l'afició mentre que les capes baixes i rurals la van mantindre, fidels al component distintiu de la cavalleriesitat i la noblesa. Encara hui qualsevol parlament durant una partida s'encapçala amb el tractament de «cavallers» (així el cèlebre «cavallers, va de bo!», per a iniciar la partida, o la consulta del jutge al públic amb «cavallers, falta o bona?» per a comprovar com s'ha percebut una jugada dubtosa des de l'escala, en un esport on els aficionats tenen capacitat d'arbitratge si cal).

necessitaria també el cavaller». No, la veritat és que això ho vaig pensar un temps després: quan ja estava farta de posar tallats i de passar la granera per a arreplegar caps de gambes; quan no podia suportar un minut més el caràcter dèspota de ma mare, la seua vigilància permanent. L'avorrida rutina de cada dia, sempre rodejada de cavallers de la pilota. Hòmens bròfecs, segons mana el tòpic. Criatures fràgils, en realitat, d'armadura blana feta de paraules tosques i escut confeccionat amb paper de fumar que no evita les ferides profundes. De menuda tampoc comprenia per què a llançar la pilota per a començar a jugar-se el quinze se li deia ferir. Al meu cap em venia un tall a la carn tendra i un broll de sang roja com la faixa dels vencedors. Una ferida. Tomàs ha sigut un bon feridor. I ferir ve d'oferir. Perquè Tomàs també ha sigut sempre un bon oferidor. Oferia la seua amistat amb lleialtat. Un home bo, Tomàs. Segurament destinat a una millor vida, a una vida més plena de possibilitats i de projectes, però qui de nosaltres no, veritat? No vam poder triar massa. Quasi tot ens venia donat i ens limitàvem a adaptar-nos. Jo vaig oposar una inútil resistència al meu destí traçat de bestreta. Em vaig casar amb Rafel, sense voler-lo massa, perquè només volia que anar-me'n d'ací. I me'n vaig anar. Però quatre anys després vam haver de tornar al poble, amb una mà darrere i l'altra davant, a començar de zero, amb dos criatures. El bar aleshores deixava prou, i ma mare em calfava molt el cap: deixa't ja de vore món i de romanços, fes-te càrrec tu d'açò, que jo ja estic major i a tu et convé fer diners. El cabet en la faena, reina, que pareix mentida que sigues filla

meua! L'aventura del conte es va acabar, si és que en algun moment havia començat. Les filigranes daurades es van esborrar a força de resseguir-les amb el dit ansiós i les pàgines es quedaven, ja per sempre, buides de llum i alegria. El cabet en la faena, com a tota consigna. Les esperances més menudes van perir esclafades per la crua realitat, com sol passar. Ens vam fer adults tan ràpidament que a vegades em pregunte si hi va haver algun moment on tot fora possible. Rafel? Rafel ha sigut un home com tots aquells eren; i són... Amb els sentiments retallats, amb les emocions suturades. Fruit d'una època, supose. No crec que amb un altre haguera sigut diferent. El vaig triar, si vols, d'una manera egoista. No l'estimava massa, perquè jo llavors no podia estimar ningú. Només volia fugir de ma mare, de la Quarantamaula que m'esmunyia la joventut. I per culpa de voler fugir de pressa i sense cap reflexió, em vaig casar amb qualsevol que ha sigut qualsevol per a mi. Tal vegada, els hòmens i les dones esperem massa uns dels altres. I jo ara no em queixe. Hem sigut raonablement feliços, segons pareix. Tomàs, Rafel, Vicent. Jo. Unes vides corrents, del muntó, i un final mesquí, com quasi tots els finals. Que no hi ha cavallers de conte ni esplendor daurat. He vist massa faixes desfilarse i massa trinquets plens de badalls.

(REME abandona l'escenari quan comença la projecció d'un fragment d'una antiga partida de pilota en blanc i negre.)

Segona partida

(El mateix bar del mateix trinquet, però més de quaranta anys abans. FINA, afaenada a la barra, cantusseja el tango de Carlos Gardel «Tomo y obligo». VICENT se li acosta. Tot el diàleg entre FINA i VICENT es produeix mentre FINA va amunt i avall pel bar arreglant-ho tot i VICENT la segueix.)

VICENT. Senyora Fina, si no és massa indiscreció, ací la par-
roquia només té una pregunta a fer-li.

FINA. La mare que va, quin plom de xicot! No em maregeu
que... que ja tinc jo prou de marejol damunt.

VICENT. La pregunta és molt senzilla, no patisca, no li furta-
rà massa temps contestar-la: on està la seua filla, senyora
Fina?

FINA. La meua...? Serà possible? S'haurà vist gentola igual?
Tira, tira cap allà.

VICENT. Vosté no té pietat. Ací ens preocupem honradament
per la xiqueta i vosté ens tracta de delinqüents...

FINA. És que no perdeu quinze, no perdeu quinze de fer-me
desinquietar. La paciència que s'ha de tindre amb el tall
d'espavilats estos...

VICENT. Senyora, per favor, que jo no soc cap desvergonyit,
eh?